

Un president de França

Tal com vostès poden comprovar si segueixen una mica la vida política de França, la presidència de François Hollande sembla que està resultant un fracàs lamentable. Va voler ser, expressament, un *président normal* (per contrast, és clar, amb els seus predecessors), i la “normalitat” ha derivat en insignificança, incloses les matèries amoroses i l’elecció dels seus ministres. Els francesos, criats en el culte de Napoleó i de Lluís XIV, hereus d’una Revolució que en pocs anys esdevingué un Imperi, necessiten alhora una retòrica popular, democràtica, i una figura de monarca alternativament paternal i solemne. Figura que, després del general De Gaulle, va encarnar com cap altre François Mitterrand. La imatge que més clara recorde del gran home és la d’un matí de l’any 1981, quan el seu primer acte com a president va ser una visita al Panteó, aquell lúgubre edifici on són enterrats els herois de França: baixà del cotxe negre a la plaça empedrada, la travessà caminant lentament amb una rosa roja, i després, mentre les càmeres filmaven cada pas i l’angle de cada corredor, es va dirigir amb solemnitat a dipositar la flor sobre la tomba de Jean Moulin, l’heroi emblemàtic de la Resistència, torturat i mort pels alemanys. Estava tot massa perfectament estudiat, les càmeres massa ben situades i la il·luminació massa calculada. Reconec la meua escassa resistència als efectes de *son et lumière* quan són ben aconseguits: em vaig emocionar. I tanmateix, aquell acte de tants efectes teatrals era en realitat una escena de la qual el nou president no mereixia ser protagonista: havia vacil·lat massa abans d’unir-se ell mateix a la resistència, no abandonà el règim de Vichy fins que no va veure que estava condemnat, no havia estat un heroi, de cap manera, però volia unir la seua imatge, el so i la llum, la rosa roja, al nom que representa els herois. A mitja França no li importava la misticació, perquè és hereva del mariscal Pétain, i l’altra mitja va preferir sumar-se a la il·lusió d’una rosa presidencial sobre la tomba de Jean Moulin. Després s’ha vist que a François Mitterrand li costava molt condemnar expressament la persecució dels jueus sota el règim petainista, que al seu voltant s’han amagat personatges molt tèrbols, i que algun colla-

Joan Francesc Mira

bo destacat, i buscat per la justícia, va trobar proteccions discretes i eficaces durant la presidència de l’amic François. Per això mateix Mitterrand representava tan bé el poble de França, millor que Pompidou i que Giscard d’Estaing, millor

que Chirac i que Sarkozy. Era un home d’esquerra que encarnava esplèndidament l’amor a l’ordre de la dreta. Podia ser intel·lectual i refinat com Giscard, podia oferir la imatge amable del *bon vivant* discret i paternal com Pompidou, i sobretot posseïa aquell sentit de la *grandeur* francesa que tants anys encarnà el fundador de la V República.

François Mitterrand posseïa la passió del poder, unida inseparablement a un cert sentiment de França. Ho va dir alguna vegada: no en tenia una *idea*, com afirmava De Gaulle, sinó una cosa més profunda, una *unió carnal*. Era un home de moltes lectures, i dominava magistralment la metàfora: unió carnal amb la pàtria, una intensa i fèrtil copulació, tots dos una sola carn, França i el seu president. Als ciutadans de la república, tan laics, tan cartesians, els encanten aquestes fantasies. Tan discrets que pensen que són i posen als seus submarins nuclears noms com *Le Redoutable*, *Le Foudroyant* i altres per un estil, El Terrible, El Temible. No m’imagine l’armada alemanya, ni la britànica, tot s’ha de dir, posant als seus submarins uns noms com aquests. També és cert que durant la Revolució el culte a la Raó es manifestava en forma de processons i ofrenes a una deessa vestida de blanc que l’encarnava: Deessa Raó, com si això fóra possible. Sí que tenia un cert sentiment de França el president Mitterrand, un sentiment racional, carnal, discret, gloriós, banal, profund, un sentiment tan ple de contradiccions com la seua insuportable i admirable nació. Davant de l’exemple i del model suprem de l’anterior president socialista François I, aquest segon François, el *président normal*, hauria hagut d’entendre que la “normalitat”, a França, no ha sigut mai un atribut presidencial. Perquè França és un país intel·lectualment i (a pesar de l’oxímoron) superficialment republicà, però emocionalment i profundament monàrquic. Cosa que a Hollande se li escapa, i que un president reial com François Mitterrand va entendre millor que ningú.

“Davant de l’exemple i del model suprem de l’anterior president socialista François I, aquest segon François, el ‘président normal’, hauria hagut d’entendre que la ‘normalitat’, a França, no ha sigut mai un atribut presidencial. Perquè França és un país intel·lectualment i (a pesar de l’oxímoron) superficialment republicà, però emocionalment i profundament monàrquic”